

#FLIGHT

Financial Literacy for Investment, Growth,
Help and Teamwork

SKAITMENINĖ FINANSINĖ TAPATYBĖ IR VAGYSTĖS

Mokymo programa

Programos anotacija

Gyvename globaliame ir informacijos perpildytame pasaulyje, kuriame mūsų galimybės visiškai kontroliuoti savo asmeninę informaciją yra ribotos. ES siekia, jog kiekvienas pilietis turėtų saugią, autentišką ir patikrinamą tapatybę, kad ES piliečiai galėtų pasirinkti, kiek informacijos apie save nori pateikti kiekvienu konkrečiu atveju, t. y., jie galėtų kontroliuoti savo asmeninius duomenis.

Pastaruoju metu skaitmeninėms paslaugoms populiarėjant sparčiau nei bet kada anksčiau, o sukčiai, matydami šias didėjančias skaitmenines galimybes, taip pat tapo kur kas išradingesni. Todėl labai svarbu žinoti ne tik skaitmeninės tapatybės esmę, su ja susijusias rizikas, bet ir būdus apsaugoti savo asmeninius duomenis.

Mokymo programos „Skaitmeninė finansinė tapatybė ir vagytės“ – supažindinti mokymo dalyvius su skaitmeninės tapatybės esme, jos veikimo principais, asmeninės informacijos apsaugos būdais bei su skaitmenine tapatybe susijusiomis rizikomis. Taip pat suteikti žinių ir praktinių gebėjimų, apsaugančių ir (ar) leidžiančių išvengti situacijų, susijusių su skaitmeninės tapatybės vagystėmis.

Baigę programą dalyviai:

- Apibūdins skaitmeninės tapatybės esmę;
- Žinos skaitmeninės tapatybės ir su ja susijusias rizikas;
- Įvardins asmeninės informacijos apsaugos būdus;
- Supras skaitmeninės tapatybės veikimo principus;
- Žinos skaitmeninės tapatybės vagytės būdus;
- Gebės kritiškai vertinti informaciją.

Programos trukmė

Programos apimtis grindžiama mokymosi kreditais – mokymosi apimties vienetais, kuriais matuojami mokymosi rezultatai ir besimokančiojo darbo laikas. 1 (vienas) mokymosi kreditas prilyginamas 27 akademinėms valandoms. Europos profesinio mokymo kreditų sistema (angl. *The European Credit system for Vocational Education and Training*) yra sukurta Europos Sąjungos šalių narių, bendradarbiaujant su Europos Komisija, kurios diegimą remia Europos Komisija ir programoje „Erasmus+“ dalyvaujančios šalys.

Programos apimtis

Programos apimtis – 1 (vienas) mokymosi kreditas, skirtas susipažinti su teoriniais skaitmeninės tapatybės aspektais, skaitmeninės tapatybės rizikomis, kritinio mąstymo svarba, taip pat praktiškai išbandyti skaitmeninį identifikavimą, skaitmeninės tapatybės ir asmeninės informacijos apsaugos priemones.

Mokymo programos planas

Eil. Nr.	Temos (potemės) pavadinimas	Skiriama akad. valandų
1.	Skaitmeninės tapatybės samprata, jos svarba ir pavyzdžiai	2
2.	Skaitmeninės tapatybės tipai	2
3.	Skaitmeninės tapatybės rizika	2
4.	Europos skaitmeninės tapatybė ir jos naudos	2
5.	Europos skaitmeninės tapatybės reglamentas	2
6.	Kaip skaitmeninis identifikavimas veikia šiandien?	2
7.	Skaitmeninės tapatybės vagystės būdai	2
8.	Skaitmeninė tapatybės autentifikacijos technologijos ir jų rizikos	2
9.	Skaitmeninės tapatybės apsaugos priemonių įvairovė	2
10.	Dirbtinio intelekto sprendimai identiteto saugumui užtikrinti	2
11.	Skaitmeninę tapatybę sudarančios informacijos kategorijos	2
12.	Asmeninės informacijos apsauga	2
13.	Kritinio mąstymo ir sąmoningumo svarba skaitmeniniame pasaulyje	2
14.	Skaitmeninės tapatybės ateities perspektyvos	1
	Iš viso:	27

Pastaba. Atsižvelgiant į technologijų pažangą ir aktualumą, geopolitinę situaciją bei kitas aplinkybes, dėstytojas gali papildyti, koreguoti ar keisti mokymo programos plane numatytas temas (potemes), taip pat pagal besimokančiųjų interesus gali keisti temoms skirtą valandų skaičių, nekeičiant bendros mokymo trukmės.

1 (vieno) mokymosi kredito 18 akademinė valandų gali būti skiriamos kontaktiniam darbui, konsultacijoms ir besimokančiojo pasiekimams vertinti, 9 akademinės valandos – savarankiškam mokymuisi. Atsižvelgiant į tikslinės grupės poreikius ir galimybes, galimi ir kiti programos modulių įgyvendinimo būdai.

Mokymo procesas gali būti organizuojamas:

1. Kontaktiniu¹ (auditoriniu) mokymo(si) būdu;
2. Nuotoliniu² mokymo(si) būdu;
3. Mišriu³ mokymo(si) būdu.

---

¹ Auditorinis mokymas – tradicinis mokymo procesas, apimantis teorinį ir praktinį mokymą, kai lektorius ir besimokantieji tuo pačiu metu yra toje pačioje vietoje (auditorijoje, klasėje);

² Nuotolinis mokymas(is) – mokymas(is) naudojant informacijos ir ryšių technologijas virtualioje mokymosi aplinkoje, kai lektorius bei besimokantys asmenys dažniausiai būna nutolę laike ir erdvėje;

³ Mišrus mokymas(is) – tai įvairių informacinių ir komunikacinių technologijų kombinacija, leidžiant parengti geriausią konkrečiai auditorijai mokymo(si) programą, e. mokymo(si) elementus derinant su tiesioginėmis lektoriaus paskaitomis, konsultacijomis;

Atsižvelgiant į spartų technologijų vystymąsi, mokymosi organizatoriai, prisiimdami atsakomybę už žinių kokybę ir mokymosi efektyvumą, gali suteikti galimybę savarankiškai mokytis virtualioje mokymosi aplinkoje Moodle⁴.

Mokymo ir mokymosi metodai

Šiuolaikinio mokymo ir mokymosi turinio pateikimo ir realizavimo tikslas – atrinkti ir pritaikyti turinį taip, kad kiekvienas besimokantysis pagal savo išgales ir poreikius įgytų kompetencijų, būtinų tolimesniam mokymuisi ir prasmingam, aktyviam gyvenimui šiuolaikinėje visuomenėje.

Mokymo ir mokymosi metodai parenkami atsižvelgiant į besimokančiojo aktyvumą mokymosi proceso metu, mokymosi proceso dalyvių sąveikos intensyvumą, mokymosi procese vyraujančios veiklos pobūdį ir sąsajas su mokymosi paradigmomis, besimokančiojo amžių, pasirengimą ir pan.

Mokymo(si) metodus parenka dėstytojas, atsižvelgdamas į minėtus kriterijus, tačiau suaugusiųjų mokymasis organizuojamas siekiant pagrindinio tikslo – padėti besimokančiajam atsakyti į pagrindinius dabarties iššūkius ir kylančius klausimus bei atsižvelgiant į grupės pasirengimą, amžių ir pan. Mokymosi (si) metodai turi būti pritaikyti suaugusiųjų mokymui (-si) ir motyvuojantys mokytis.

Parentant mokymo ir mokymosi metodus rekomenduojama taikyti tiek klasikinius, tiek šiuolaikinius mokymo ir mokymosi metodus, tačiau pirmiausia atsižvelgti į besimokančiojo amžių, pasirengimą ir pan. Dirbant su suaugusiais rekomenduojamas teorijos ir praktikos santykis – 1:4 (viena dalis teorijos, keturios – praktikos). Užsiėmimų valandas rekomenduojama suskirstyti į 90 minučių (2 akad. val.) blokus.

Dirbant su besimokančiais rekomenduojama klasikinius mokymo ir mokymosi metodus, tokius kaip paskaita, pasakojimas, demonstravimas ir kt., papildyti šiuolaikiniais mokymo ir mokymosi metodais, pasižyminčiais informacijos perteikimo būdų įvairove ir mokymo(si) procese patiriamų pojūčių gausa. Tai – atvejų analizė, grupės diskusija, debatai, „minčių lietus“, projektai, kūrybinės užduotys ir kt. Taip pat rekomenduojami įvairias veiklas apjungiantys mokymosi grupėje metodai, tokie kaip susipažinimo, idėjų generavimo, skirstymo į grupes ir kt. metodai.

Mokymo programos metu įgyjamos bendrosios kompetencijos

Kompetencijos	Kompetencijų apibūdinimas
Komunikavimo	Mokėjimas tinkamai ir efektyviai bendrauti, keistis informacija, ją perduoti, gauti ir suprasti.
Pažinimo	Gebėjimas perprasti naujus dalykus, patirtį naujų dalykų pažinimo džiaugsmą.
Socialinė	Gebėjimas būti sąmoningu, atsakingu, gerbti kitus, mokėti tinkamai bendrauti ir bendradarbiauti.
Asmeninė	Pažinti save ir kitus, nebijoti susidurti su įvairiais sunkumais, mokėti juos įveikti, gebėti vertinti save ir savo poelgius. Lavinti ir stiprinti kritinį mąstymą bei sąmoningumą.

⁴ Virtuali mokymosi aplinka – tai sistema, kurioje yra įrankiai elektroninei mokymosi medžiagai pateikti, mokymosi veikloms organizuoti, bendrauti ir bendradarbiauti su besimokančiais, kurioje galima rasti pagrindinę ir papildomą mokymosi medžiagą, paskaitų įrašus, skaidres, atlikti testus ir įvairias užduotis bei mokyti(s) kiekvienam patogių metu, tempu, laiku.

Skaitmeninė	Gebėjimas naudotis skaitmeninėmis technologijomis mokantis, dirbant, sprendžiant problemas, bendraujant ir bendradarbiaujant, valdant informaciją, tinkamai, saugiai ir etiškai dalijantis turiniu. Tai pat gebėjimas efektyviai naudoti skaitmeninius išteklius, apmąstyti, pastebėti ir tobulinti savo įgūdžius, būtinus informacijai ieškoti, rinkti, apdoroti ir kritiškai vertinti.
Finansinio raštingumo	Gebėjimas pasirūpinti savo ir aplinkinių finansine gerove, saugumu ir ateitimi. Gebėjimas vykdyti kasdienes išipareigojimus ir į(si)vertinti prisiimamas rizikas valdant savo asmeninę informaciją, finansus ir siekiant išsikeltų tikslų.

Reikalavimai, keliami lektoriams

Visi lektoriai turi turėti aukštąjį išsilavinimą, dėstomo dalyko patirties, gebėti planuoti mokymosi procesą, taip pat turi gebėti dirbti MOODLE (ar kitoje) virtualioje mokymo(si) aplinkoje.

Tikėtina (-os) profeinė(s) kompetencija (-os), kurią (-ias) įgis Programą baigęs asmuo

Skaitmeninio, informacinio ir finansinio raštingumo kompetencijos.

Programos metu įgytų kompetencijų (į)vertinimas

Neformalaus suaugusiųjų mokyme rekomenduojama netaikyti formalaus (į)vertinimo metodų, nes jie gali sukelti nereikalingą įtampą tarp klausytojų ir nieko neparodo, kas būtų vertinga mokymų organizatoriui ar klausytojui. Tačiau norint įvertinti pasiektą pažangą, kuri yra būtina mokymo(si) proceso dalis ir motyvuoja mokytis toliau (Šiaučiukienė, Visockienė, Talijūnienė, 2006), įgytų kompetencijų įvertinimas gali būti taikomas. Šį įvertinimą organizuoja lektorius, parinkdamas tinkamiausią kompetencijų vertinimo būdą (testas, pristatymas, rašto darbas ir pan.).

Programos metu įgytų kompetencijų (į)vertinimo metodai

Vertinimo metodai – būdai, kuriais nustatoma, ką mokinys žino, supranta ir sugeba atlikti pasibaigus mokymosi procesui. Kompetencijoms vertinti gali būti taikomi teorinių žinių ir praktinių įgūdžių vertinimo metodai: pokalbis, kompetencijų aplankas (portfolio), testavimas, stebėjimas, praktinių darbų refleksija, profesinė diskusija, pateikčių rengimas, vertinimas ir įsivertinimas tarpusavio mokymosi (*Peer learning*) metodu ir (ar) kitais metodais, pvz. internetinis klausimynas, diskusijų forumai, probleminės užduoties pateikimas (*problem-based*), taip pat šiuolaikiniai skaitmeniniai įrankiai.

Besimokantiejiems (į)vertinti, dėstytojas gali pasitelkti projekto #FLIGHT, „Finansinis raštingumas investicijoms, augimui, pagalbai ir komandiniam darbui“ sukurtą inovatyvų skaitmeninį įrankį *romantiniam sukčiavimui*. Šis įrankis gali būti naudojamas tiek diagnostiniams vertinimui, tiek vertinimui baigus programą.

Asmeniui, baigusiam neformaliojo švietimo programą ir atlikus numatytas užduotis, išduodamas mokymosi organizatoriaus nustatytos formos pažymėjimas.

Programai vykdyti naudojama mokomoji medžiaga ir techninės priemonės

Mokomoji medžiaga

Eil. Nr.	Mokomosios medžiagos pavadinimas
1.	https://www.teise.pro/index.php/2021/06/03/ek-siulo-patikima-ir-saugia-skaitmenine-tapatybe-visiems-europieciams/
2.	https://www.lrt.lt/naujienos/mokslas-ir-it/11/160798/skaitmenine-tapatybe-kaip-apsaugoti-savo-asmene-informacija-internete
3.	https://www.europarl.europa.eu/news/lt/headlines/society/20230302STO76818/europos-skaitmenine-tapatybe-internetine-prieiga-prie-pagrindiniu-paslaugu
4.	https://www.youtube.com/watch?v=LWywDFxjxTA
5.	https://www.youtube.com/watch?v=30RhcpOyZl4
6.	https://www.lrt.lt/naujienos/mokslas-ir-it/11/1848175/nuotolinio-tapatybes-patvirtinimo-sprendimams-dirbtinis-intelektas-ir-sudetingi-algoritmai
7.	https://www.vartotojai.lt/projektai/tapatybe/tapatybes-vagyste/
8.	https://www.iv.lt/kas-yra-eyeonid/
9.	https://mirkt.bibliotekavisiems.lt/mediju-ir-informacinio-rastingumo-kompetenciju-ugdymo-programa/
10.	https://issuu.com/notarurumai/docs/notariatas_30_web_1/s/11121766
11.	https://www.adnovum.com/blog/digital-identity
12.	https://onfido.com/blog/digital-identity/
13.	https://www.jumio.com/what-is-a-digital-identity/

Techninės priemonės

Kompiuteris / išmanusis įrenginys, nuotolinio darbo aplinka, interaktyvi lenta, vaizdo medžiagos demonstravimo priemonės.